אמר לך שמואל א) דלמא הך תנא נמי סבר כל היכא דלא חזיא לגופה לא נחתא לה קדושת הגוף:

הדרן עלך יש בקרבנות

אלו אקדשים שוולדותיהן ותמורותיהן כיוצא בהן ולד שלמים ותמורתן ולדן וולד ולדן עד סוף כל העולם הרי ג) הן שלמים וטעונין סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק: **גמ'** ג) כיון דתנא ולדן וולד ולדן עד סוף כל העולם למה לי תנא דידן שמעיה לר"א דאמר בולד שלמים לא יקרב שלמים וא"ל תנא דידן לא מיבעיא בוולדן דלא מודינא ד) אלא אפי' עד סוף העולם לא מודינא לך: מנא ה"מ גדת"ר דזכר ה) לרבות את הולד ו) והלא דין הוא ומה תמורה שאין גידולי הקדש קריבה ולד שגידולי הקדש אינו דין שיקרב מה לתמורה שכן נוהגת בכל הקדשים תאמר בולד שאינו נוהג בכל הקדשים ז) אינו קרב [א] הואיל ואינו נוהג בכל הקדשים ח) ת"ל זכר לרבות את הולד נקבה ט) לרבות התמורה אין לי אלא [ב] י) תמורת תמימין וולד תמימין ולד בעלי מומין ותמורת בעלי מומין מנין ת"ל אם יא) זכר הלרבות ולד בעלי מומין אם נקבה לרבות ותמורת בעלי מומין אמר ליה רב ספרא לאביי ואיפוך אנא יב) מסתברא ממקום שנתרבתה תמורת תמימין נתרבתה תמורת בעלי מומין א"ל מי קאמינא לך ליפוך אם זכר אם נקבה אנא כוליה קרא קאמינא אימא זכר לרבות את התמורה נקבה לרבות את הולד א"ל ולד לשון זכר משמע תמורה לשון נקבה משמע למאי הלכתא אמר שמואל יג) זליקרב ואליבא חדר"א דמהו דתימא כי קאמר רבי אלעזר עולה דאיכא שם עולה על אמו אבל הני ולדות לא קרבי קמ"ל בר פדא אמר יד) לרעיה ואליבא דדברי הכל טו) [ג] י(דאתמר) רבא אמר ליקרב ואליבא דר"א רב פפא אמר לרעיה ואליבא דדברי הכל והאי תנא מייתי לה מהכא כ) ברק קדשיך טז) אלו תמורות אשר יהיו לך אלו יז) הוולדות תשא ובאת יכול יכניסנו לבית הבחירה וימנע מהם מים ומזון כדי שימותו ת"ל גועשית עולותיך הבשר והדם כדרך שאתה נוהג בעולה אתה נוהג בתמורה כדרך שאתה נוהג בוולדי שלמים ובתמורה יכול יח) כל קדשים כן ת"ל רק דברי רבי ישמעאל ר"ע אומר אינו צריך יט) הרי הוא אומר אשם הוא ל)(אשם אשם לה') הוא קרב ואין תמורתו קריבה אמר מר תשא ובאת יכול יכניסנו לבית הבחירה כ) מנא תיתי הא כיון דגמרי חמש חטאות הנך מקרב קרבי מהו דתימא חמש חטאות מתות כא) בכ"מ והנך ימותו בבית הבחירה קמ"ל אמר מר יכול אף כב) כל הקדשים כן ת"ל רק קדשיך ולד דמאן כג) אי דעולה זכר הוא ולאו בר אולודי הוא ואי דחטאת מגמירי לה דלמיתה כד) קיימי אי

מ)והכי גרסינן **מיתיבי ר' אליעזר** כו' הך גרסי' ברישא והדר הך **כל הקדשים שנעשו טרפה: אמר לך שמואל.** קסבר ר' אליעזר כל היכא דלא חזיא כה) כו' ולא דאמרי כרבנן: **דלמא.** הא מני דקתני הא הוו מעיקרא פודין ר"א היא כו) **הדרן עלך יש בקרבנות**

אלו. וכיון דתנא ולדן וולד וולדן. ל"ל למיתני עד סוף העולם: **שמעיה לר"א דאמר.** (א) במתני' ולד שלמים לא יקרב אלא ימות: **זכר.** גבי שלמים כז) שנאמר ואם זבח שלמים קרבנו וגו' והוה ליה למיכתב אם מן הבקר הוא מקריב תמים יקריבנו אם זכר אם נקבה למה לי אי לאו לדרשה: **קריבה.** כדמרבי בסמוך מנקבה: **בכל הקדשים.** קדשי יחיד: **ולד אינו נוהג בכל הקדשים.** דהא עולה ואשם זכרים נינהו: **וולד תמימים.** שהאם תמימה: **אם.** לרבות: **ואיפוך אנא.** אם זכר לרבות תמורת בעלי מומין אם נקבה לרבות ולד בעלי מומין: **ממקום שנתרבתה.** מנקבה איתרבאי תמורת תמימין הלכך מאם דסמיך ליה איתרבאי תמורת בעלי מומין ולא מאם דסמוך לזכר: **כוליה קרא.** זכר לרבות תמורה ואם דידיה לתמורת בעלי מומין נקבה לרבות ולד ואם דידיה לולד בעלי מומין: **לשון זכר משמע.** הלכך מזכר נפקא: **למאי הלכתא.** קדשי הנך וולדות של בעלי מומין דהא אמן לא חזיא ליקרב: **ואליבא דרבי אלעזר.** דאמר במתני' כח) המפריש נקבה לעולה וילדה זכר יקרב עולה אע"ג דאימיה לא חזיא הכא נמי קרבי ואע"ג דאימיה לא חזיא ואצטריך לאשמועינן הכי: **דמהו דתימא.** התם הוא דאמר רבי אלעזר גבי עולה דאיכא שם עולה על כט) אמן כלומר דאע"ג דהיא עצמה לא קרבה לא פקעה קדושה מינה שהרי מצינו נקבה עולה כגון עולת העוף דאין תמות וזכרות בעופות ל): **אבל גבי וולדות.** שלמים לא) בעלי מומין דאין שלמים י) על אמן דלא מצינו בעל מום קרב שלמים דהא שלמים עוף ליכא אימא לא קרבי: **דברי הכל.** דאפילו רבנן מודו לב) דקדשי מיהא לרעייה ולא אמרי' חולין נינהו דהא אמרינן נמי גבי עולת נקבה ולדה ירעה: **יכול יכניסנו לבית הבחירה וימנע מהן כו'.** דהא יקיים ליה תשא ובאת: **ועשית עולותיך והדם וזבחיך ישפך וגו'.** (דברים יב) והאי קרא סמיך לרק קדשיך: **יכול אף כל הקדשים.** יהא נמי ולדו ותמורתו קרב: **ת"ל רק.** ולקמיה מפרש הי ולד קא ממעט. כל אכין ורקין מיעוטין: לג) **מנא תיתי.** דתיסק אדעתיה דימותו דאצטריך לד) **עולותיך** וגו' הא ודאי כיון דגמרינן ה' חטאות מתות תרי מינייהו ולד חטאת ותמורת חטאת מכלל דולד שלמים ותמורת שלמים לא מייתי לה) דהא לא גמירי אלא בחטאת: לו) **והא כהא פליא.** תיובתא הוא דקא מותיב: קאי

לא מיבעיא בוולדות דלא מודינא לך אלא אפילו עד סוף העולם לא מודינא לך. וא"ת ליתני עד סוף העולם ולא ליתני ולדן וולד ולדן וי"ל דלא זו אף זו קתני שכן דרך משנה לשנויי הכי ותימה דכה"ג הכותב (כתובות פג:) בעי פירי פירות דווקא או עד סוף העולם דווקא או תרווייהו דווקא והכא לא הוה בעי הכי וי"ל דהתם בלישנא הכתוב בשטר דייקי דאין לכתוב בשטר דבר שאינו צריך אבל בלישנא דמתני' ליכא למידק כולי האי וכה"ג מס' יבמות (דף ג.) לא דייק כיון דתנא צרותיהן וצרות צרותיהן עד סוף כל העולם למה לי כדדייק הכא דפשיטא ליה דכולהו צריכי למיתני דלא לז)(הוה ליה למימר) דפטרי צרות וצרות דצרות אי לאו דתנא להו לכולהו: **נקבה** לרבות התמורה. ואף על גב דכתיב (ויקרא כז) והיה הוא ותמורתו יהיה קדש אצטריך קרא לרבויי דקרבה לח) וא"ת מאי שנא דהכא אצטריך קרא לרבויי דקרב וגבי בכור ומעשר כתיב הם דממעטינן מיניה לט] מ)הכא ולא וולדות ולא תמורתו וי"ל אחרי שכתוב מיעוט גבי בכור ומעשר אצטריך הכא קרא לרבות:

דאיכא שם עולה על אמו. פרש"י כלומר דנקבה שייכא בעולה שהרי מצינו עולת נקבה בעולת העוף דאין תמות וזכרות בעופות אבל גבי וולדות שלמים דבעלי מומין דאין שם קדשים על אמן דלא מצינו בעל מום קרב שלמים דהא שלמים עוף ליכא עכ"ל בר פדא אמר לרעיה ואליבא דדברי הכל דאפי' רבי מא] אליעזר דאמר גבי מפריש נקבה לעולה וילדה הוא עצמו יקרב עולה היינו טעמא משום דאיכא שם עולה על אמו פירוש בעולת העוף וקשה לפרש"י דא"כ דמהני שם עולת העוף דשייכא נמי להולד מב)אם הפריש נקבה בעלת מום לעולה וילדה היה לנו לומר דהולד עצמו קרב עולה דהא איכא שם עולת העוף על אמו ומשמע דממעט כל ולד בעלי מומין ועוד דלקמן משמע דלא מהני שם מג)עולה דעוף דאם נולד מד](ונראה להר"ר מ"ר לפרש דאיכא שם עולה על אמו כלומר דקדושה קדושת הגוף אם הפריש נקבה מה)וילדה מו]דאין לה פדיון ומש"ה דין הוא שיקריב הולד עצמו אבל בעלי מומין דליכא קדושת הגוף עלייהו כלל אין דין הוא שיקרב הולדות אלא ירעו מז]הר"מ"ר מורי: **אי** דעולה זכר הוא. ולאו בר אולודי הוא ואי תמורה דידיה ודאי קרבה ואי דאשם הלכתא גמירי לה דלרעייה אלא הוא הדין דהוה מצי למימר זכר הוא ולאו בר אולודי הוא כמו גבי עולה אלא ניחא ליה למיפרך ממילתא אחריתי וא"ת לפר"ת דאמר הלכה למשה מסיני כל שבחטאת מתה באשם [קרב] עולה אמאי לא מוקי לה באשם וי"ל דהכא לא מצי לאוקומי דפשיטא ליה דאינו קרב באשם ורק משמע דממעט ליה דאינו קרב בקדשים דאתי מיניה ולהכי לא אצטריך דפשיטא הוא דאינו קרב באשם מח):

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פ"ד מהלכות תמורה הלכה א:
ב ב מיי' שם הלכה ט:
ג ג מיי' שם פ"א הל' יד:
ד ד מיי' שם פ"ג הל' א:
ה ה מיי' פ"ד מהלכות פסה"מ הלכה א:

◆

תורה אור השלם

1. ואם זבח שלמים קרבנו אם מן הבקר הוא מקריב אם זכר אם נקבה תמים יקריבנו לפני יי: ויקרא ג א
2. רק קדשיך אשר יהיו לך ונדריך תשא ובאת אל המקום אשר יבחר יי: דברים יב כו
3. ועשית עלתיך הבשר והדם על מזבח יי אלהיך ודם זבחיך ישפך על מזבח יי אלהיך והבשר תאכל: דברים יב כז

◆

שיטה מקובצת

א] שמואל קא סבר רבי אלעזר כל ותיבות דלמא הך תנא נמי נמחק: ב] הרי שלמים תיבת הן נמחק: ג] גמ' וכיון דתנא ולדן וולד ולדן: ד] מודינא לך אלא: ה] זכר. גליון תימה אימא דזכר ונקבה אתא למעוטי טומטום ואנדרוגינוס דבבכורות דריש להכי ועוד קשה איך דריש מנקבה הא לא מיותר דאי שתיק מינה הו"א דזכר דוקא וצריך לומר דכיון דכתיב זכר ונקבה בצאן משמע אין בקר חלוק מזכר ונקבה דגופיה מייתי להאי. תוס' הר"ר יוסף ז"ל: ו] הולד. ס"א נקבה לרבות את התמורה אבל רש"י לא גריס לה עד לקמן. והלא דין ומה תמורה אין להקשות ארבה אי לא הוי אלא חד קרא הוה מוקמינן באותן דהוו נראין יותר כדאמרי' בכוליה תלמודא משום דבסמוך מפרש דמשמעות הפסוקים משמע דזכר לרבות ולד ונקבה לרבות תמורה. תוס': ז] תיבות אינו קרב נמחק: ח] הקדשים אינו קרב ת"ל: ט] נקבה לרבות את התמורה. תימה דהא אצטריך קרא בפסח שני (צה ע"ב) לומר דאינה קריבה ומה דעתך אי מסברא אינה קריבה למה לי למעוטי התם דאינה קריבה ואי מסברא קריבה למה לי הכא לרבויי להקריבה ופרי"י דבחר דגלי קרא בבכור ובמעשר אינה קריבה אצטריך קרא דהכא לומר דקריבה דסד"א דנגמור שאר קרבנות ממעשר או להיפך בתר דגלי בשאר קרבנות דקריבה אצטריך לאשמועי' בבכור ומעשר דאינה קריבה. תוס' אחרות. לרבות את התמורה והלא דין הוא ומה ולד שאינו נוהג בכל הקדשים כשר ליקרב תמורה שנוהגת בכל הקדשים אינו דין שתיכשר ליקרב לא אי אמרת בולד שגידולי הקדש תאמר בתמורה שאינה גידולי הקדש הואיל ואינה גידולי

[illegible]

הקדש לא תיכשר ליקרב תלמוד לומר נקבה לרבות את התמורה: י] אלא ולד תמימין ותמורת תמימין ולד בעלי: יא] אם. עי' תוס' בכורות (דף מא ע"ב) ולקמן בתוס' (דף לא ע"ב): יב] תיבת מסתברא נמחק: יג] ליקרב ואליבא דר' אלעזר. נ"ב ה"נ ברייתא אתיא שפיר לר"ה והך לר"א מהני קרא ליקרב אבל לרבנן דאמרי דאף היכא דאיכא שם עולה לא קרבה אין סברא לומר הכא מכח קרא שיקרב שרי לנו שנעמידנו לרעייה. אבל מ"מ קרא איצטריך שפיר אפי' לרבנן לרעיה. תוס'. גליון ואתיא כב"ע לר' אלעזר שיקרב ולרבנן לרעייה או שמא שמואל מוקי דוקא כרבי אלעזר: יד] לרעייה (וד"ה) [ואליבא דדברי הכל]. ומספק הר"י בתמורת בעלי מומין כמו כן אם קריבות אם לאו דדילמא ולד בעלי מומין לא יקרבו דיצאו מגוף דחוי אבל תמורה קריבה וקשה למה לי קרא לרעייה הא כתיב טוב ברע ולכל הפחות נאמר לרעייה. תוס': טו] הכל איתמר נמי רבא אות ד' נמחק: טז] קדשיך. בכורות (דף יד ע"ב): יז] הוולדות אפי' עד סוף העולם תימה לרבא דאמר בולד ולד לא יקרבו א"כ עד סוף [העולם] למה לי ר"ל דדוקא בולד ולד דהוי אקראי בעלמא אבל שלישי ולגדל עדרים לא קמ"ל. הר"י בגליון ונדריך זה הנדר קדשיך אלו התמורות צ"ע אי תמורת בעל מום קריבה דשמא דוקא ולד דיצא מגוף דחוי ולא פשטיה מההיא [דתנן בבכורות דף יד.] דבין לפני פדיונן ובין לאחר פדיונן עושה תמורה ואמר רב נחמן (שם דף טו.) (והתמורה) [ולא קרבה דר"ל דדוקא] לאחר פדיונן מתה דליקרב לא דמכח קדושה דחויה אתיא ולפרוקא לא אלימא למיתפס פדיונן ותמורה דקמי פדיונן נמי מכח קדושה דחויה קא אתיא ולא קרבה או שמא לאחר פדיונן דוקא הוי מכח קדושה דחויה אבל קודם לא דהא"נ אמרינן התם גבי ולד בעל מום אלמא אע"ג דולדי בעל מום לפני פדיונן קרב לאחר פדיונן קריא ליה מכח קדושה דחויה הלכך ניקא הכא (הכי). גליון: יח] יכול אף ולדות כל: יט] ה"ג הרי הוא אומר אשם אשם הוא ול"ג אשם לה' דבסמוך מוקי לה כרב הונא ובפ"ב דזבחים אמרי' דההוא הוא דמייתי רב הונא לאחר הקטרת איסורים כתיב ואשם אשם אינו כלל לאחר הקטרת איסורים אלא ודאי קרא אחרינא הוא בפרשת צו והקטיר הכל המזבחה אשם הוא ומההוא קרא מייתי הכא תוס': כ] הבחירה וכו' מנא: כא] מתות פ"א דמפיתין להם בידים הני גרמא אין בידים לא אהכין אצטריך ועשית עולותיך: כב] אף ולדות כל: כג] עי' בהשמטות בסוף המסכת: כד] דלמיתה אולא תיבת קיימי נמחק: כה] תויא פ"א לגופא לא נחתא על הטריפה וה"ה דסבר דלא קדשה קדושת הגוף ואנא סבר כרבנן דסברי דקדשי בתמורה וה"ה קדושת הגוף וסבר דעריפא מבעל מום שקדם מומו להקדישו דאם מת נפדה להאכילן לכלבים: כו] היא דאמר מידי דלא [illegible]

מסורת הש"ס

א) [לקמן יח.], ב) [בכורות טז:], ג) [לקמן יח:], ד) [צ"ל איתמר נמי], ה) נזיר כה. [ע"ש בכורות יד:], ו) רש"ק מ"ג, ז) שייך לע"ח, ח) [לקמן יח:], ט) [לעיל יד.], י) [קדושת שלמים נ"ק], כ) [שייך לדף יח.], ל) [נ"ל הוה שמעינן], מ) הם נ"ק, נ) נ"ל אם כן, ס) [עולת העוף דאם נ"ק], ע) לעולה דאין נ"ק, פ) [עי' תוספות נזיר כה. ד"ה ואמאי תירצו בפשיטות וקיצור על נכון].

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שמעינן לר"א דאמר שמעיה נ"ב דמס' עדיות ובסמוך דף יח:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' אינו קרב כו'. הגירסא מהופך וכצ"ל הואיל ואינו נוהג בכל הקדשים אינו קרב ת"ל: [ב] שם אלא כו'. נ"ב מהופך וכצ"ל אלא ולד תמימין תמורת תמימין ולד כו': [ג] שם דאיתמר. נ"ל איתמר:

◆

מוסף רש"י

ולד שלמים לא יקרב שלמים. אלא סונסו לכיפה ומת (לקמן יח.). **זכר לרבות את הולד.** גבי שלמים כתיב אם זכר אם נקבה תמים, יקרא יתירא הוא, דמיפסק קרא מיניה ומדלא קבע בה זכר כדקבע בעולה ממילא דנקבה נמי חזיא, זכר ונקבה מו למה לי, זכר לרבות ולד שלמים (בכורות טז.). **וולד תמימין.** ולד בהמה תמימה (שם). **ולד בעלי מומין.** שקדם הקדשן את מומן (שם). **רק קדשיך אלו תמורות.** דלאו לאשמועינן שיקרבו לחוצה, דאי לעיקר הקדש אתא למה לי למכתב שיעלם לירושלים, הא שמעינן קראי טובא השמר לך פן תעלה עולותיך וגו' (שם יד). **אשר יהיו לך.** מי הן אותן קדשים שהן עכשיו יעתידים להעמיד אחרים תחתיהם, שריבה בכתוב אשר יהיו לך (נזיר כה:). **אלו הוולדות.** של קדשים (בכורות שם). **וימנע מהם מים ומזון.** שיכניסם לכיפה ושבעל שימותו (נזיר שם). **בוולדי שלמים.** ולדותיהן לגבי עולה לא משיב דאין עולה באה אלא זכר, אבל שלמים אם זכר אם נקבה כתיב, יכן נמי כאשם ליכא ולד דאינו בא אלא זכר (שם). **ת"ל רק.** שאין הכתוב מדבר אלא בתמורת עולה וולדות שלמים ולא בולד חטאת ותמורת אשם, ודם זבחיך ישפך דכתיב בקרא היינו שלמים (שם). **אינו צריך.** למעט אשם (שם).

◆

רבינו גרשום

אלו קדשים (שלמים) שוולדותיהן ותמורותיהן כיוצא בהן [קרבן] קריבין וולד שלמים ותמורתן וולד וולדן של שלמים עד סוף כל העולם דינן כשלמים (דאמרת את) [שמעינן לר"א דאמר] וולד שלמים לא יקרב שלמים אלא ירעה: לא מיבעיא וולדן דיקרב שלמים כו': אם זכר. היינו קרא דכתיב אם זבח שלמים קרבנו אם מן הבקר הוא מקריב אם זכר [אם נקבה]. דלא אצטריך. (נקבה) אם זכר אם נקבה כיון דאמר מר אם מן הבקר סתם (הוי) משמע בין זכר בין נקבה (וקרא) [אלא] להכי אצטריך זכר לרבות את הולד ונקבה לרבות התמורה: ולכתוב נקבה ולא אצטריך למכתב זכר לצורך ולד דמצי יליף וולד מתמורה מק"ו: והלא דין הוא כו': מה לוולד שכן גידולי הקדש תאמר כו'. להכי אצטריך למיכתב תרווייהו דקרבי. בעל מום שקדם הקדשו את מומו שעושה תמורה כדאמרינן טוב מעיקר ליקרב ואליבא דרבי אלעזר (ואפי' אליבא דרבי אלעזר) דאמר במתני' המפריש נק [illegible]

א) נראה דצ"ל קמ"ל דאפי' בתמורת בעה"מ נמי סבר ר"א דקרבו וכו'.

[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com